

Knowledge grows

Nitrogen i landbruket

Landbrukets miljøinnsats – har det
ingen effekt??

Viktige utviklingstrekk og gjennomførte tiltak i korn er blant annet:

- Kornarealet er redusert med 25% sammenlignet med 1990.
- Tidlig på 1990-tallet: Tilskudd til endret jordarbeiding.
- Obligatorisk gjødslingsplanlegging innført i 1998.
- Fosfornormen til korn redusert med 30% i 2008.
- Moderne sprederteknologi med GPS- systemer gir bedre utnyttelse av mineralgjødning.
- Miljøvennlig spredning av husdyrmøkk.
- Avlingsnivåene i korn (og gras?) har økt med omkring 100 kg/daa i perioden (betydelig økt næringsstoffeffektivitet).

Situasjon fra låvebrua på Bergerud Gård

Fangvekster

Stubb/gras i dråg

Gras på flomutsatt areal

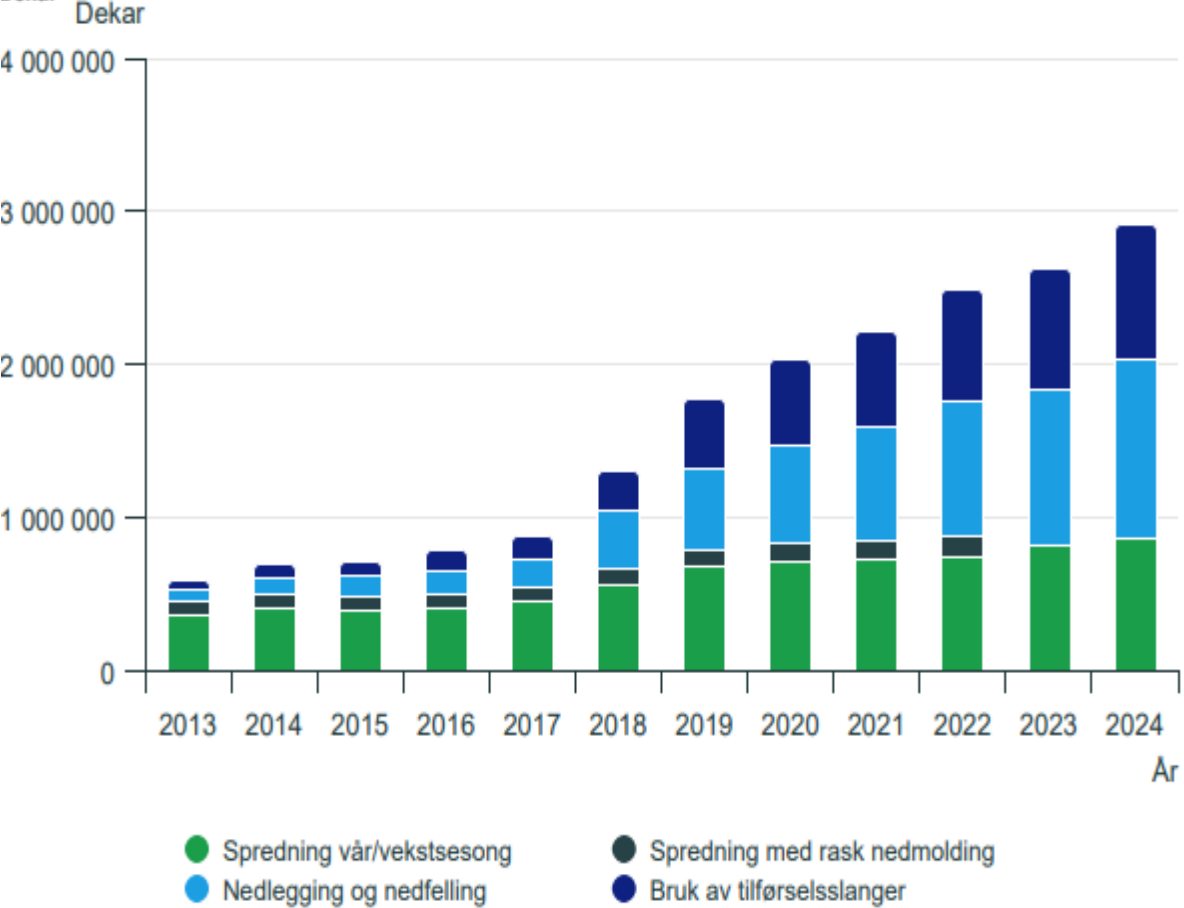
- Gjødselspredning med slangespreder og nedlegger
- Spredning av kompost

ØSTFOLD BONDELAG

Regionale miljøtiltak:

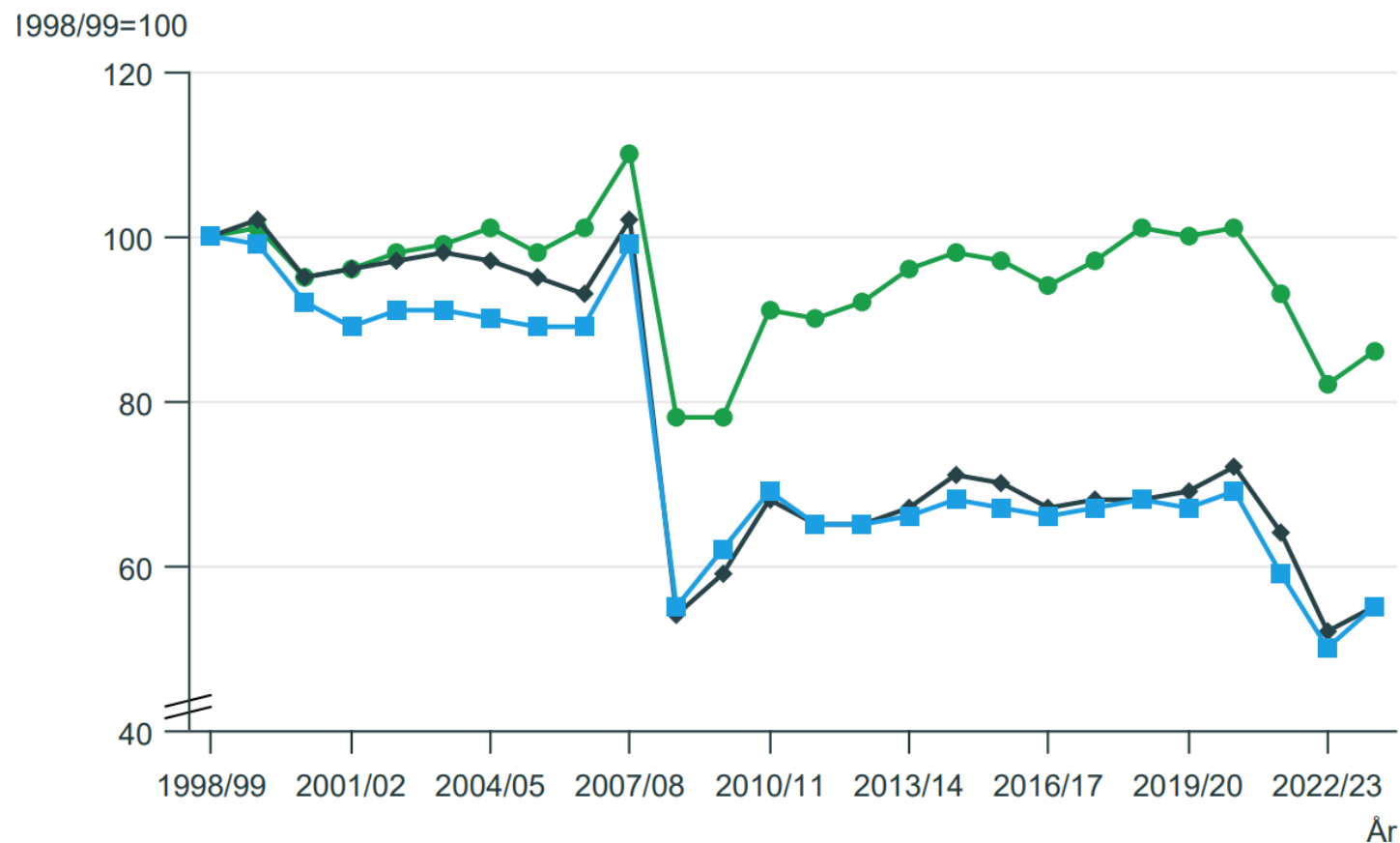
Figur 7. Jordbruksareal med tilskot til miljøvenleg spreling av husdyrgjødsel, fordelt etter type tiltak. 2013-2024.
Dekar

Kjelde: Miljøstatistikk, Landbruksdirektoratet

Miljøtiltak (2022)	Antall innvilgede søknader
Ingen jordarbeiding om høsten	20782
Grasdekte kantsoner	1424
Gras på arealer utsatt for flom	914
Ingen jordarb. på flomutsatte områder	806
Grasdekte vannveier i åker	577
Fangvekster som underkultur	566
Fangvekster sådd etter høsting	370
Direktesådd høstkorn/oljevekster	333
Lett harving høstkorn/oljevekster	329
Kantsone i eng	184
Fangvekster med høy diversitet	142
Fangdam	136
Bruk av egenprodusert kompost	102
Grasdekt kantsone i åker/potet/grønnsaker	81
Grasstriper i åker, korn	59
Grasdekte vannveier i åker/potet/grønnsaker	19
Grasstriper i åker/potet/grønnsaker	6
Spredning av biokull	6

Redusert mengde mineralgjødsel

Vi kan oppnå økt N-effektivitet gjennom økte avlinger.

Økte avlinger og lengre vekstsesong tilsier sterkere gjødsling!

+ 100 kg økt kornavling

Norm: + 1,6 kg N/daa
2 800 000 dekar korn

= + 4 480 tonn nitrogen

+ 100 kg økt grasavling

Norm: + 2 kg N/daa
5 000 000 dekar

= + 10 000 tonn nitrogen

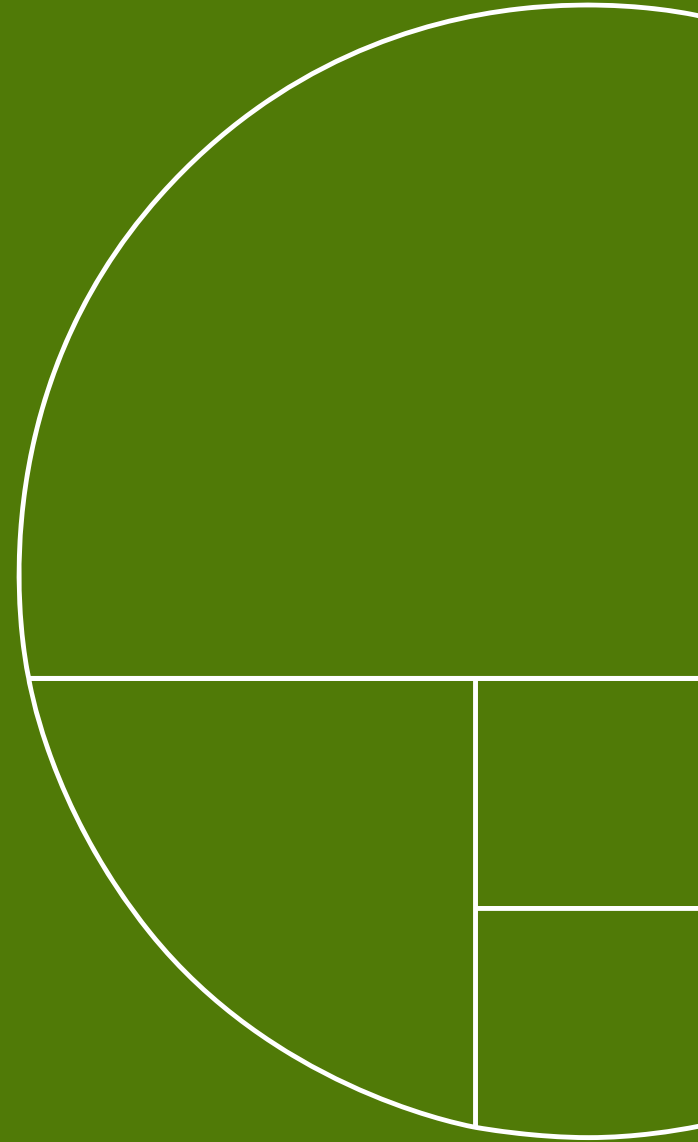
Endret slåtteregime grunnet lenger vekstsesong

Norm: Fra 1 til 2 slåtter = + 4 kg N/daa
Norm: Fra 2 til 3 slåtter = + 3 kg N/daa

= + 15 000 tonn nitrogen

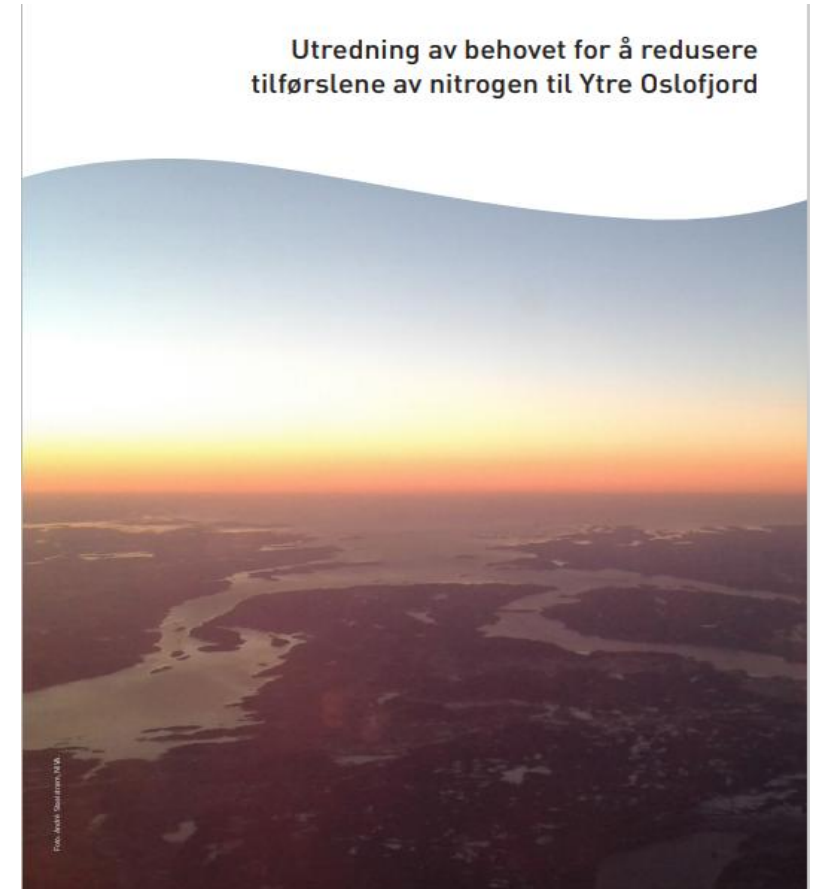
Burde vært + 30 000 tonn økt nitrogenforbruk i norsk landbruk ut fra teoretisk gjødselteori.
NB: Forbedringsprogrammene innen korn og gras de siste årene har ikke gitt økt gjødselbruk!!!

Har vi en økning i nitrogeneffektivitet
som modellene ikke måler?

NIVAs oppsummering av landbrukets miljøinnsats siste 25 årene i M2065.

- Samlet over perioden fra 1993/95 til 2015/201762 har man sett en nedgang i estimerte tilførslene på ca. 10%. Mens det var en signifikant nedgang fram til 2001/2003 (11%; se Tabell 43), ser det ut at nitrogentilførslene fra landbruket etter dette har stabilisert seg."

**43 % av nitrogentilførselen til ytre Oslofjord
kommer fra landbruket???**

Utredning av behovet for å redusere tilførselen av nitrogen til Ytre Oslofjord

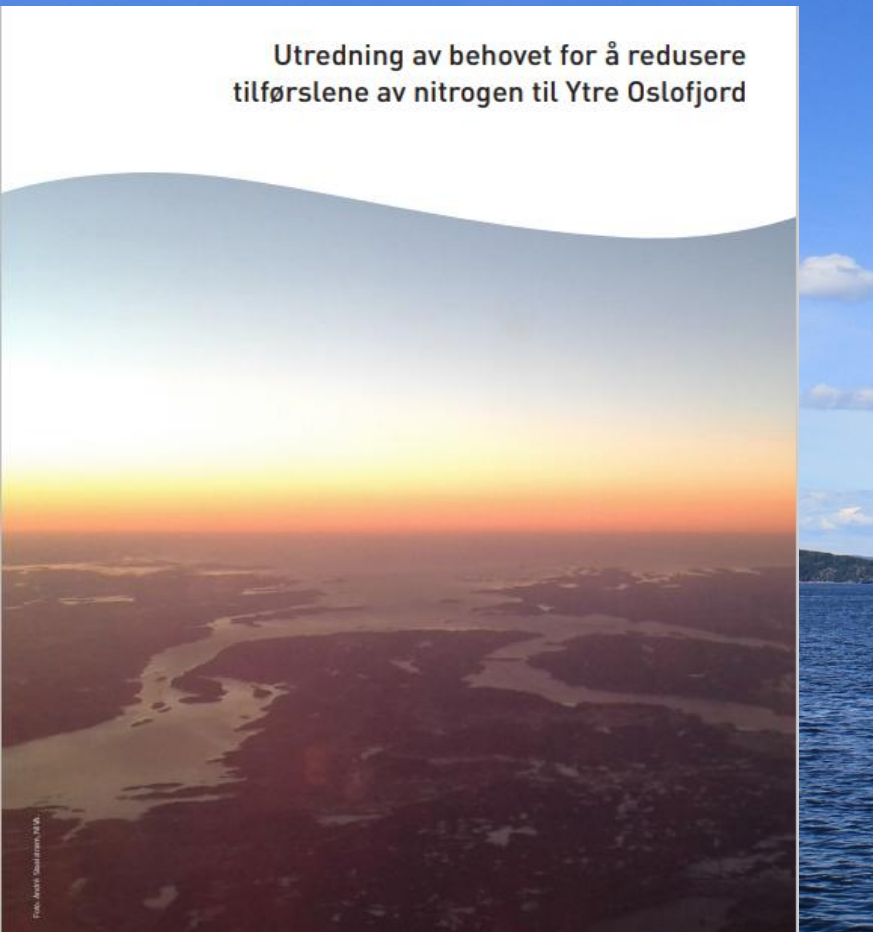

Photo: Arctic Satellite Services AS/AS

Luftforurensning over Norge (NILU/NIVA)

Total deposition of nitrogen

1978-1982

1988-1992

1992-1996

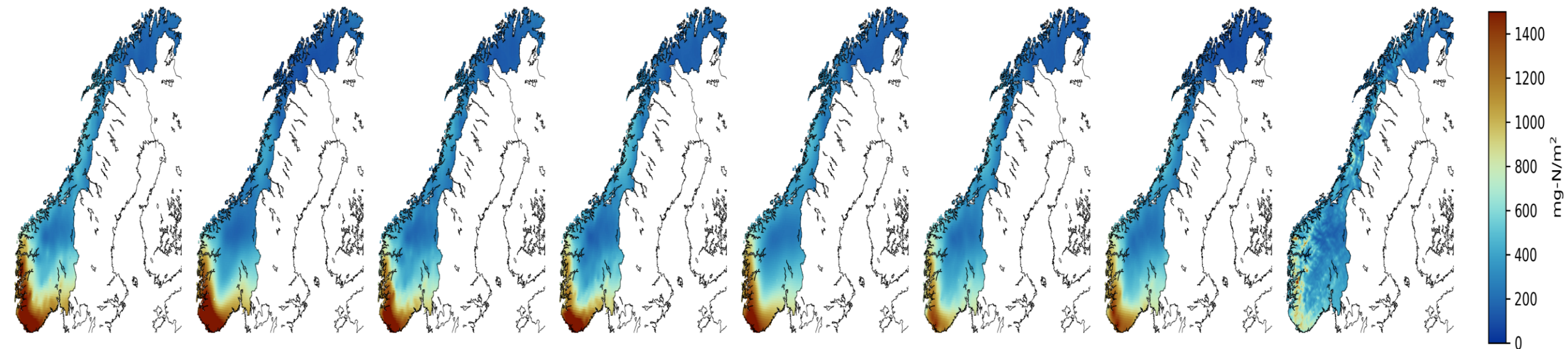
1997-2001

2002-2006

2007-2011

2012-2016

2017-2021

Takk for
oppmerksomheten!

